

Az Országos Magyar Turista Kiállítás.

A f. év május és június havában rendezett turista kiállítás első volt nálunk a maga nemében. A kiállítás bizonysgot tett arról, hogy a magyar turistaság az utolsó évtizedek alatt minő nagy fejlettséget ért el olyan fontos társadalmi tényezővé vált, mellyel ma már komolyan számolni kell. A kiállítás bennünket geografsokat már csak azért is érdekeltetett, mert a turistaság szoros kapcsolatban van a geografiával. Mindkettő feltételezi a természet szeretetét; amíg a turistát elsősorban a szabadban való mozgással együltjáró sportteljesítmény és a természet szépségeinek élvezete köti le, addig a geografust a tájak szépsége mellett a bennük megnyilvánuló harmónia és az ezt létrehozó törvényszerűségek vizsgálata foglalkoztatja. Minden geografusnak turistának is kell lenni s egy igazi turista sem lehet el bizonyos fokú földrajzi tudás nélkül.

A kiállítás a turistaság természeténél fogva igen különböző anyagot ölelt fel. Ezek között azonban sok volt a geografiai vonatkozású is. Így I. A *térképészeti rész*. Ezen a téren nagy fejlődést észlelhetünk. Régen csak a bécsi katonai földrajzi intézet által kiadott 75 000 es térképek állottak a turisták rendelkezésére, ma azonban az újabb topografiai felvételeket helyesbítették, átdolgozták s a turisták igényeihez szabták ezeket a térképlapokat. Nemcsak részletesebbek, mint a régi katonai térképek, hanem turista útjelzésekkel is el vannak látva, külön feltüntetik a turisták szempontjából nevezetesebb helyeket és színezésük módja feltűnően kiemeli a különböző jellegű tájrészleteket (mezőgazdasági területek, erdők, települések). Csonka-Magyarország legtöbb hegységéről már ilyen új térképek állnak rendelkezésünkre, de különösen ki kell emelni a Budai hegység, a Börzsönyi hegység, a Bükk, a Balaton vidék térképeit, melyeket mind az Állami Térképészeti Intézet készített. A gazdag térképészeti anyagot *Strömpl Gábor* állította össze. — II. A *meteorologiai rész*. Ennek gondos és tanulságos összeállítása *Réthy Antal* dicsérte. A turistának a térképismereten kívül legnagyobb szüksége van az időjárás ismeretére. Ez a rész a különböző időjárási műszereken kívül tanulságos grafikonokban mutatta be a főbb turista központok időjárási jelenségeinek változását, mint pl. a Dobogókő hőmérséklet, csapadék, napfény és szélviszonyait. Felhők, villámok, meteorologiai állomások sikerült fényképei is bemutatásra kerültek. — III. A *Barlangkutatás* c. rész az összes nevezetesebb hazai barlangokról igen tanulságos ismeretanyagot nyújtott. A barlangkutatás sokat köszönhet a turisztikának, mert sok barlangunkat a turisták fedezték és tárták fel. A barlangokat kitűnő fényképfelvételek és alaprajzok szemléltették. Mindezt *Kadić Ottokár* állította össze. — IV. A *magyar turistasági irodalom* ügyszólván teljes és nagyon gazdag irodalmának összehordása *Thirring Gusztáv* gondosságának a műve. Ez volt a kiállítás egyik legértékesebb gyűjteménye, mely a legrégibb időktől napjainkig felsorakoztatta a hazánkra vonatkozó földrajzi és turistasági leírásokat és útikalauzokat. Ilyen teljes bibliografiát még sehol sem kaptunk. — Ki kell emelnünk még a kiállítás igen gazdag fénykép- és képanyagát, mely a csonka ország és az elszakított részek természeti szépségeit mutatta be.

Azonban az említett geografiai vonatkozású részek kitűnő összeállítása mellett is az volt a benyomásunk, hogy a kiállításban több geografia is le-

hetett volna. Így be kellett volna mutatni és néhány szóval megmagyarázni a legfontosabb és turistaságilag legszembeötlőbb földrajzi jelenségeket is, mint pl. a különböző hegyalakulatokat, sziklaképződményeket, folyóvölgyek áttörését, a kőzetek különböző pusztulási módját, a növénytakaró különbözőségének okát, a jellegzetes települési formákat stb. Hiányát éreztük továbbá, hogy alföldi tájaink szépségei nem voltak érzékeltetve s megmaradt néhány hegységünk alapos szemléltetése mellett a hasonló szépségekkel megáldott Tokaji Hegyvidék a magyar turisták előtt még ez idő szerint ismeretlennek látszik. Ezek a kisebb hiányosságok azonban korántsem csökkentik a kitűnő gondossággal és ügybuzgalommal megrendezett kiállítás értékét. Nagy kár, hogy nem sikerült az egész anyagot a régen óhajtott turista múzeum részére megőrizni.

Hézsér A.

Személyi hírek.

Bíró Lajos †. A magyar természettudósok egy végtelenül kedves és nagytudású tagját veszítettük el ez évi szeptember 2-án. *Bíró Lajos* (szül. Tasnádon 1856 aug. 26.) a gyakorlati entomologia felé hajlott és 23 éves korában eladta a Nemzeti Múzeumnak rovargyűjteményét és 1896 nov. 1-én elindult Új-Guineába, ahol előtte már a nagyenyedi születésű *Fenichel Samuel* 14 hónapos kutató munka után 26 éves korában elhunyt. Új-Guinea tudományos feltárásához immár két kiváló magyar ember neve fűződik.

Bíró Lajos hat év alatt bejárta Új Guinea német részeit, a Bismarck és French szigeteket, járt Singapurban, a jávai Buitenzorgban, valamint Ausztráliában. Hazatértében Ceylon, Előindia és Egyiptomot kereste fel és 1902-ben tért haza. Kiváló gyűjtő volt, néprajzi, állattani és bogárvilág gyűjteményei nagy értékűek. Utjából érdekes leveleket küldött, amelyek megjelentek a *Természettudományi Közlönyben* (28–32. köt.), ahol az utóbbi években is kiadott néhány érdekes leírást. Önálló műve, amelyben utazásainak leírása van: *Hét év Új-Guineában* (Levelek két világrészről), 1926-ban jelent meg. *Bíró Lajos* a Nemzeti Múzeum tiszteletbeli öre volt, a szegedi Ferenc József tudományegyetem tiszteletbeli doktora.

Kegyelettel megőrizzük emlékét. Az élő nemzedék benne az embert is szerette, a későbbi nemzedék pedig benne a kiváló természettudós emlékét és munkásságát fogja megbecsülni.

(*)

Viczián Ede †. A magyar vizimérnökök egyik legkitűnőbbje, társaságunknak hosszú éveken át buzgó tagja, szeptember 19-én 59 éves korában meghalt. *Viczián Ede* rendkívül értékes szervezési és nagyszabású irodalmi működést fejtett ki. 1896–1909-ig ő végezte Magyarország vizierőinek országos felvételét és munkájának eredményei „*Magyarország vizierői*” c. művében (két kiadás) jelentek meg. E munka gyümölcseinek eredményeit ma az utódállamok élvezik. „*A soroksári Dunaág viziereje*” művét a Mérnök-